Znění § 1. nařízení vlády republiky československé ze dne 25. června 1920 čís. 490 sb. zák. a nař. nedopouští pochybnosti o tom, že návrh na odložení exekuce vyklizením místností najatých nebo jinak používaných přísluší pouze povinnému. Povinným čili dlužníkem ve smyslu platného exekučního řádu (§ 4. č. 6 v původním znění) jest však ten, proti němuž směřuje titul exekuční a proti němuž exekuce jest vedena. Může jím zajisté býti také podnájemník, ale jen v poměru k nájemci, jestliže totiž tento jako vymáhající věřitel vymohl si proti podnájemníku exekuční vyklizení místností do podnájmu daných na základě exekučního titulu proti podnájemníku nabytého. Povolena-li však majiteli místností pronajatých exekuce nuceným vyklizením jich proti nájemníku podle exekučního titulu proti tomuto směřujícího, není tu žádného právního vztahu mezi vymáhajícím věřitelem a podnájemníkem, nelze tohoto pokládati za povinného a nelze mu přiznati právo na odložení exekuce proti němu nepovolené.

Pokud se konečně v dovolacím rekursu poukazuje na to, že kdyby byl správným názor rekursního soudu, znamenalo by to obcházení zákona ze dne 8. dubna 1920 č. 275 sb. z. a n. o ochraně nájemníků, dlužno vytknouti, že zákon ten propůjčuje ochranu bytovou vždy jen vůči pronajímateli, tedy nájemci vůči majiteli bytu a podnájemníku vůči nájemci, nikoli však podnájemníku vůči majiteli bytu.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 7. září 1920 čj. R I 747/20-1. *R. z. s. Dr. J. Říha.*

Ukladatel peněz na běžný účet u banky má proti bance jen právní postavení zmocnitele. I když mu tato odevzdala složenky svého účtu u poštovní spořitelny, nestane se, plati-li jeho komitenti proň na tyto složenky, proti němu assignantkou a spořitelna assignatářkou, nýbrž banka je assignatářkou proti jeho platicím dlužníkům.

Žalobce učinil se žalovanou bankou ujednání, že komitenti jeho platiti budou nyní na běžný jeho účet a banka že k poukazům jeho bude zaň vypláceti. K provádění této úmluvy odevzdala mu banka před státním převratem složní lístky poštovní spořitelny pro ni znějící, které měly ještě zvláštní přetisk vyznačující účet žalobcův. Tyto složní lístky rozesílal s účty žalobce svým komitentům a ti proň poštovní spořitelnou platili žalované bance. Po státním převratu opomněli komitenti změněné situace a platili dále

vídeňskou poštovní spořitelnou, nepoznamenavše červeným křížem přes složní lístek, že plat děje se pro pražskou poštovní spořitelnu. V důsledku toho žalovaná banka nemohla peněži pro žalobce u ní poštovní spořitelnou vídeňskou složenými disponovati.

Žalobce domáhal se na ní výplaty celkové částky u vídeňské spořitelny poštovní proň splacené, byl ale ve všech stolicích zamítnut.

U nejvyššího soudu z těchto důvodů:

Správným jest, že ukládání na běžný účet, přesněji řečeno úmluva o tom, jest o sobě právním jednáním. Úmluvou bere přejímatel vkladů na sebe závazek, aby peníze pro druhou stranu přijímal a jich dle jejího poukazu použil, druhá strana přejímatele peněz v naznačeném směru zmocňuje, aby pro ni a s účinností pro ni řečeným způsobem jednal. Nesprávným jest názor, že ten, kdo používá jiného k ukládání peněz na běžný účet, přejímá závazek vklady činiti a že čině u něho vklady, plní tím svůj smluvní závazek. Činiti vklady jest sice smluvním právem ukladatele, není však jeho závazkem, on nemůže na splnění tohoto domnělého závazku býti žalován. Ukladatel má v jádru věci právní postavení zmocnitele a tudíž vzcházejí pro něho tytéž závazky, jaké zákon ukládá v § 1014 a násl. obč. z. i jinakému zmocniteli. Rovněž nesprávným jest názor dovolatelův, podle něhož prý při vkladech na běžný účet jednotlivé vklady prý mizí v běžném účtu, nemajíce v tomto případě vlastní jsoucnosti jako samostatná právní jednání. Tento účinek nastává ovšem, jakmile saldo bylo uznáno. Do té doby podrží však jednotlivé vklady svůj zvláštní právní ráz, seznatelný z toho, jaké právní jednání se v nich utajuje. Vždyť nejedná se přece o mrtvé číslice, nýbrž o položky vzájemných hospodářských a právních vztahů a jen právní povahou jednotlivých vkladů se určuje, která ze stran a do jaké míry jdou vklady k dobru nebo k tíži a v čí prospěch vypadne pak saldo jakožto výslednice vzájemných hospodářských a právních vztahů. Jest ovšem zcela přirozeno, že, dokud právní ráz té které položky nejeví praktických důsledků právních, budou jednotlivé vklady zařazovány do běžného účtu, aniž rozlišovalo by se, jaká jest jejich právní povaha. Není proto nikterak s podivem, že žalovaná banka až do dne 6. února 1919 zapisovala veškeré vklady žalobcovy do téhož účtu, nerozlišujíc, zda staly se přímo u ní, či zda uskutečněny byly vídeňskou poštovní spořitelnou, a že řečeným dnem počínajíc otevřela pro posléz řečené vklady zvláštní účet, ježto od té doby jevila právní povaha těchto

vkladů závažné účinky právní, vyznačující tyto vklady od vkladu jiných.

V omylu jest žalobce, domnívaje se, že žalovanou banku stihá nebezpečí vzniklé z toho, že peníze zasílány byly vídeňskou poštovní spořitelnou, poněvadž žalovaná prý tento způsob zasílání peněz určila, takže žalobce, zaslav vklady tímto způsobem, splnil vplacením u sběrny vídeňské poštovní spořitelny svůj závazek k uložení peněz, a žalovaná banka je povinna vydati mu, co u sběrny bylo vplaceno. Především nešlo při tom, jak již vylíčeno, o splnění nějakého závazku žalobcova, takže vratkými jsou vývody, připínající se k tomuto mylnému pojetí věci. Dále dlužno uvážiti, že žalovaná banka, davši žalobci k použití složenky svého účtu u vídeňské poštovní spořitelny, poskytla mu ovšem možnost, ale neuložila mu za povinnost, by dlužníci jeho touto cestou platili. Žalovaná banka neměla pražádného vlivu na to a nemohla také s úspěchem toho se domáhati, aby žalobce svým dlužníkům složenky vídeňské poštovní spořitelny dodával a aby tito také složenek těch skutečně použili. Žalovaná banka nevěděla a nebyla ani s to, opatřiti si o tom vědomost, co kdo žalobci dluhuje, a nejsouc o sobě k dlužníkům žalobcovým v nižádném právním poměru, nemohla vykonávati na ně vlivu v tom směru, jakým způsobem mají svůj dluh vyrovnati. Naopak, na žalobci bylo, aby dle svého právního poměru ke svým dlužníkům rozhodl, zda chce či nechce dáti jim k použití složenek poštovní spořitelny žalovanou mu odevzdaných, a věcí dlužníků bylo, zda chtěli či nechtěli jich použíti. Při tom kázala obchodní obezřetnost jak žalobci tak jeho dlužníkům, by počítali se změněnými poměry, a neměla jim ujíti okolnost, že dnem 20. listopadu 1918 počínajíc, bylo lze dosavádními složenkami poštovní spořitelny ve Vídni, pokud majitelé šekových kont bydlí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, u poštovních úřadů těchto zemí konati vklady též pro poštovní spořitelnu v Praze a způsobiti takto, by vklady zůstaly v území československé republiky. Upozorňovati zvlášť na tyto obecně známé okolnosti žalovaná banka dlužníky žalobcovy ani nemohla, poněvadž jich neznala, a upozorňovati žalobce neměla ani důvodu ani povinnosti, poněvadž znalost oněch poměrů mohla u žalobce (prot. firmy) vším právem předpokládati. Pakliže tedy dlužníci žalobcovi přes ony skutečnosti a poměry platili vídeňskou poštovní spořitelnou a žalobce tomu se nevzepřel nebo vzepříti se s to nebyl, týká se to poměru žalobcova k jeho dlužníkům a nikoli poměru jeho k žalované bance.

Hledí-li žalobce sestrojiti z placení vkladů jeho dlužníky u poštovní spořitelny assignaci, při níž prý byl on assignatem, žalovaná banka assignantkou a spořitelna assignatářkou, zapomíná, že jedná se o dvojí právní poměr, totiž jednak o právní poměr mezi ním, jeho dlužníky a žalovanou bankou, jednak o právní poměr spořitelny k žalované bance. Poukázav své dlužníky, by platili žalované bance vídeňskou poštovní spořitelnou, vystupoval žalobce vůči svým dlužníkům jako assignant vůči assignatům, při čemž assignatářkou byla žalovaná banka. Poštovní spořitelna, přijímajíc poukázané obnosy na účet žalované banky, obstarávala mandát k inkassu. Tento mandát vycházel ovšem od žalované. Ježto však, jak dolíčeno, žalobce sám a nejsa k tomu nucen, souhlasil se zasažením mandatáře k inkasu, není oprávněn, činiti žalovanou z toho odpovědnu, že osud splátek u mandatáře k inkassu pro jeho poměry se zhoršil. On může na žalované bance požadovati jen to, co tato na mandatáři k inkassu požadovati smí.

Za těchto okolností netřeba zabývati se déle otázkou, zda zhoršení situace stalo se náhodou a zda žalobce s otevřením zvláštního účtu pro vklady vídeňskou spořitelnou poštovní učiněné souhlasil.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 15. června 1920 Rv. I. 271/20.

—r.

K otázce, pokud jsou soudy povinny z moci úřední opatřiti doklady o vlastnictví žadatele o dobrovolnou dražbu. (§ 2. č. 5 a 269 nesp. pat.)

Likvidator veřejné společnosti žádal o dobrovolnou dražbu továrny s příslušenstvím, která v bilancích firmy byla jako majetek společnosti vykazována a tedy tvoří jmění společnosti; dokladů o vlastnictví firmy nepředložil.

Dle knihy pozemkové jsou mimo jednu nemovitost zapsáni za vlastníky ostatních těles jednotliví společníci stejným dílem.

Soud prvé stolice zamítl žádost, poněvadž neměl jiného podkladu pro otázku vlastnického práva mimo zápis v knize pozemkové, který však nesouhlasí se žádostí.

Stížnost opírá se o § 2. č. 5 nesp. pat. a tvrdí, že soud měl z úřední moci vyšetřiti okolnosti potřebné k rozhodnutí (vy-